

Kilde 1: Best´ henvendelse til udenrigsministeriet i Berlin

Werner Best (1903-1989) var fra 1942-1945 tysk "Rigsbefuldmægtiget" i Danmark. Meget af diskussionen de sidste 70 år har drejet sig om Bests rolle i september/oktober 1943. I forbindelse med 70-året er dels udkommet hele Bests korrespondance med Berlin - udg. af John T. Lauridsen fra Det kgl. Bibliotek, dels Niles Birger Danielsens biografi om Best - se litteraturlisten.

Det er vigtigt at være klar over, at dette telegram afsendes få dage efter, at den danske regering den 29.aug. 1943 er trådt tilbage.

1943 8/9. Oversættelse af fotokopi af telegram (Nr. 1032)

Telegram

(G-skriver)

København, den 8. september 1943 kl. 13.10

Ankomst, den 8. september 1943 kl. 14.25

Nr. 1032 af 8.9. Citissime! 1)

Jeg anmoder om at følgende indberetning ufortøvet må blive tilstillet Hr. Rigsudenrigsministeren:

Under henvisning til Deres telegram nr. 537 af 19.4.1943 og til min beretning af 24.4.1943 - II c 102 45- meddeler jeg på grundlag af den nye situation følgende om jødespørgsmålet i Danmark: Ved en konsekvent gennemførelse af den nye kurs i Danmark må der efter min opfattelse nu også tænkes på en løsning af jødespørgsmålet og af Frimurerspørgsmålet i Danmark. - De hertil nødvendige forholdsregler må tages endnu under den nuværende undtagelsestilstand, idet de på et senere stadium vil fremkalde reaktioner i landet, der ville medføre, at der på ny måtte indføres almindelig undtagelsestilstand under formentlig ugunstigere forhold end i dag. Navnlig ville - som jeg ved fra talrige informationer - en eventuelt bestående forfatningsmæssig regering træde tilbage, ligesom Kongen og Rigsdagen ville ophøre med fortsat at medvirke ved regeringen af landet. Desuden måtte der vel regnes med at en generalstrejke, idet fagforeningerne på grund af disse forholdsregler ville indstille deres virksomhed og dermed deres beroligende indflydelse på arbejderne. Hvis forholdsreglerne træffes under den nuværende undtagelsestilstand, er der ganske vist mulighed for, at der ikke mere kan dannes en forfatningsmæssig 2) regering, således at der måtte nedsættes et administrationsudvalg under min ledelse, og lovgivningen måtte udøves af mig gennem forordningen. For at man med et slag kan anholde og borttransportere ca. 6.000 jøder (incl. kvinder og børn) ville det være nødvendigt at få de politistyrker, som jeg har forlangt i mit telegram nr. 1001 af 1.9.1943, og som næsten udelukkede måtte sættes ind i Storkøbenhavn hvor langt de fleste herboende jøder lever. Supplerende styrker måtte fremskaffes af kommandanten for de tyske tropper i Danmark. Til at transportere dem bort ville der vel i første omgang komme skibe i betragtning, der rettidig måtte beordres hertil. - Med hensyn til Frimurervæsenet 3) ville en formel opløsning af alle Loger (som alle landets ledende personligheder er medlemmer af), en foreløbig anholdelse af de vigtigste frimurere og en beslaglæggelse af Logernes ejendom komme i betragtning. Også her ville det være nødvendigt at have stærke eksekutionsstyrker. - Jeg anmoder om en

afgørelse med henblik på, hvilke forholdsregler jeg skal tage resp. forberede med hensyn til jødespørgsmålet og Frimurerspørgsmålet.

Dr. Best.

- 1) Citissime: Så hurtigt som muligt
- 2) Udenrigsminister for Det tyske Rige havde siden februar 1938 været Joachim von Ribbentrop
- 3) Frimurerspørgsmålet: Frimurere, samlet i "loger", var også en del af nazismens fjendebillede - bl.a. fordi der var knyttet en del hemmelighedsfuldhed omkring frimurerne - og flere loger havde internationale forbindelser.
- 4) Den nuværende undtagelsestilstand - fra 29.aug. havde Danmark været i undtagelsestilstand
- 5) forfatningsmæssig: dvs. en regering efter Grundlovens regler - altså udgået af et flertal i folketinget
- 6) Eksekutionsstyrker - styrker med fuldmagt til at udføre aktionen